

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtrek. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list v članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, a ek. posebe. Pošt. tek. rač. 11.197. Telefon 3112

Živel naš kralj!

Današnji dan ni samo praznik rojstnega dne Nj. Vel. kralja, marveč je praznik edinstva in praznik jugoslovenstva; kajti ravno ta dan nas simbolično spominja velike borbe za zmago jugoslovenske misli — jugoslovenske države.

Po vsej državi odmevajo iskreni klici vsega jugoslovenskega naroda: Živel naš kralj! Živel prvi in glavni glasnik ideje jugoslovenstva. — Učitelstvo pa pozdravlja danes v svojem kralju tudi najvišjega zaščitnika šolstva in narodne prosvete. Zgodovinski odlok z dne 6. januarja 1929. je jasno pokazal, da ima naša država modrega vodnika, razsodnega državnika in v njegovi osebi najboljšega zaščitnika. Sam je vodil svoje čete od zmagoslavnih borb pri Kumanovem do osvoboditve Kosova, peljal je svoj narod čez Golgoto v Albanskih gorah in ga pripeljal preko Kajmakčalana in vseh drugih osvobodilnih bojev v domovino, ki ga je že takrat z njegovim očetom pozdravljala kot rešitelja. Kot idealen borec edinstva in jugoslovenstva nas je tudi leta 1929. rešil nesloge, ki je pretila uničiti našo svobodo.

Jugoslavija — nova ustava — nov parlament vse to so trdni temelji v zgradbi naše bodočnosti, ki nam jo ustvarja naš kralj.

Zmaga UPZ in jugoslovenske misli.

Smo šele na pragu koncertne sezone, ko večina pevskega zborov še vežba svoj program, in ni menda v letošnji jesensko-zimski sezoni še niti en pevski zbor nastopil s celotnim sporedom na koncertnem podiju, naš UPZ pa je že pokazal nad vse zavirljivo življenjsko sposobnost in ima prav te dni za seboj važen kulturni rekord: absolviral je že 7 koncertnih nastopov.

V sredo 9. t. m. se je povrnila z jutranjim dolenjem 22 članic močna pevska družina, ki je dovršila tridnevno pevsko turnejo 6. t. m. v Karlovcu (matinejo in koncert), 7. t. m. v Petrinji (matinejo in koncert), v Črnomlju (za sklad bedne in pasivne Belokrajine, matinejo in koncert) ter še isti dan, na praznik 8. t. m., večerni koncert v dolenjski metropoli, v Novem mestu. Razen nastopajočih članic so odšli na turnejo: predsednik tov. Drago Supančič iz Ljubljane, šefdirigent zboru UPZ tov. Srečko Kumar, profesor iz Zagreba; njegov namestnik tov. Cerut Silvo iz Zaloge, ki je dirigiral skladbe s spremljevanjem klavirja, ko je sedel tov. Kumar za instrumentom, ter načelnik novinarskega oddelka JUU tov. Zupančič Jože iz Litijske, ki je zastopal zadržanega predsednika sekcije tov. Dimnika.

Mnogi mislijo, da so take pevske turneje le prijetni izleti. Poudariti moramo pa, da so to nad vse napore ture. Zbor nima sredstev, da bi omogočil svojim članom vse udobnosti, ki so običajne na potovanju. Tudi za UPZ velja načelo štednje. Za napore zadnje turneje pa naj ne navedemo samo dolge vožnje na progi: Ljubljana-Karlovac-Petrinja — povratak preko Karlovca v Črnomelj, Novo mesto in v Ljubljano. Mnoge tovarišice so napravile seveda še daljšo pot, ko so potovala na svoja službena mesta. Saj so mnoge z najoddaljenejših koncev banovine (tudi s Prekmurja), pa njihova ljubezen do pevske umetnosti premaga vse oddalje-

Strankarstvo, ki je od nekdaj upropastilo naš narod, je vzelo za vedno slovo in to po modrem odloku Nj. Vel. kralja.

Učitelstvo je res od srca pozdravljalo ta odlok, ker je bilo ravno učitelstvo, ki je vsled strankarstva največ trpelo in ga je z deklaracijo odstranilo iz svoje lastne organizacije, a od druge ga odstraniti ni moglo in zato smatramo, da je s 6. januarjem bila izvršena naša najiskrenejša želja.

S svojim lastnoročnim pismom učitelstvu je pokazal Nj. Vel. kralj, kako zelo mu je pri srcu skrb za izobrazbo naroda. — Postavljeni smo bili za izvršilce poslanstva svojega kralja, glasnike jugoslovenstva in predporoditelje vsega jugoslovenskega naroda. V čast si štejemo to prijetno dolžnost, ker nam je kralj najvišji vodnik in vzor glasnika jugoslovenstva.

In danes, ko z veseljem pozdravljamo Nj. Vel. kralja za njegov rojstni dan, obljubljamo učitelstvo, da bo tudi v bodoče žarišče prosvete in steber jugoslovenstva in s tem izvrševalec najlepšega poslanstva našega kralja.

nosti. Razen dolgega in mučnega potovanja v osebnem vlaknu pa naj navedemo tudi, da je nastopil zbor v treh dnevih sedemkrat. Gotovo tudi rekord, kakor ga menda še ni doživelo nobeno pevsko društvo.

Misija, ki jo vrše naši pevci in pevke s tem, da zanašajo pesem v vse kraje naše države in tudi preko državnih granic, pa je zlasti upoštevanja vredna v današnjih časih. Program našega zboru je zlit jugoslovenski program, imena skladateljev prikazujejo edinstvo jugoslovenske miselnosti tudi na pevskem področju: našim pevcem so ljuba prav tako imena hrvatskih, kakor tudi evnetuelno srbskih ali pa naših domačih skladateljev. Tudi v tem leži važnost naših pevskega turnej, ki zboru v miselnosti razdeljenih krajev ni vedno v največje priporočilo in naleti zato čisto tudi na nevšečnosti. Prav iz tega razloga pa bi morali vsi merodajni činitelji na vso moč podpirati stremeljenja UPZ, ko izpričuje jugoslovensko edinstvo tudi na zunaj, v praksi in v krajih, ki so takih dokazov najbolj potrebni. Zato pa so bile naše pevke od srca pozdravljane povsod baš tudi iz razloga, ker so prihajale pod imenom jugoslovenskega JUU. Pri nacionalnih manifestacijah so se znašli vsi iskreni jugosloveni, na čelu seveda s predstavniki oblasti, učitelstvom in — kar navajamo z veseljem! — zastopniki naše narodne vojske. Tako pri sprejemih kakor v koncertnih dvoranah smo opazili povsod zelo lep odstotek oficirskih epolet.

Pri sprejemih, kakor tudi na odprtih odrih pred pevci, na družabnih večerih, kakor tudi pri slovesih, so se izrekle mnoge klene in patriotične misli. Vedno pa se je poudarjala jugoslovenska miselnost, posledno se je priznavalo delovanje učitelstva na vseh kulturnih, gospodarskih in ostalih poljih, z največjim spoštovanjem se je omenjalo ime JUU, hvalo pa so žele naše vrle pevke

UPZ. In ko žanje vse učitelstvo pohvalo javnosti za uspehe svojih tovarišic iz UPZ, zato zaslužijo vso pozornost naših vrst.

Lavorike, ki jih je žela pevska družina učiteljic, gredo v zaslugu vsega učiteljskega stanu, gredo v dobrobit vsega JUU. To pri biti je naša — dolžnost!

Izmed vrste govorov, ki so bili izrečeni te dni na naslov naših pevke, prinašamo dva v originalu:

V Petrinji je izrekel na kolodvoru tov. Poljanec Milan, ki je tudi literat, v imenu domačega JUU naslednjo dobrodošlico:

Dobro nam došle mile gošče!

Sretan je ovaj čas za vse nas. Srca nam biju iz sve sile jer nam dođoše sestre mile da se vidimo, da se upoznamo i razveselimo.

Umetnička se pesma ori po krasnim brdima i cvetnim dolinama gde se slavenski sbori

I slavenska vila
širi zlatna krila
da obgrli diva
koji veće sniva
sveslavensku krunu...

Uveren sam da ćete se sestre osećati u Petrinji kao kod svoje kuće na Gorenskom jer dubrave i venci Zrinske i Petrove Gore zaželješe se Vaše lepe slovenske pesme, koja će odavde odjekivati na sve strane velike i moćne Jugoslavije. Tad će naša srca još jače zakucati za jugoslavensko jedinstvo i veliko Slavenstvo...

U to ime dobro nam došle.

Predsednik belokranjskega učiteljskega društva pa je pri koncertnem nastupu v Črnomlju, metropoli Belokrajine, spregovoril takole:

Spoštovana gospoda! Cenjene tovarišice, draga tovariša dirigent in predsednik!

V priručno dolžnost si štejemo danes, ko prvi prihajate kot člani našega učiteljskega pevskega zboru v najjužnejši kotiček naše slovenske domovine, v deželico grozdja, solca in pesmi, v ravno belih brez, ki so sklanjale svoje grane nad zibelko slovenskega mojstra pevca Otona Zupančiča, da Vas v imenu učiteljstva Bele Krajine najiskrenejše pozdravim in Vam kličem: dobro došli.

Pesem Vaša je veriga, ki veže naša stanovska srca v veliko in nerazdružljivo harmonično enoto, Vaša vztrajna pridnost, veliko samozatajevanje in težke gnotne in fi-

zične žrtve so nam pa zgled in kažipot za bodočnost, kako moramo posvetiti vse nas in vse, samo za napredek stanu, šolstva in kulture naših milih Belokranjcev, med katerimi živimo in s tem procvitu naše skupne domovine Jugoslavije.

Vi ste nam danes prinesli v našo dežlico našo slovensko pesem, biser slovenskega srca in ste jo dopolnili v kristalne čaše naše mladine — mlade Bele Krajine. — Sedaj ste pa z njo oživel tudi naše duše, ki se podvignemo vsaj za trenutek iz te čmerne vsakdanjosti.

Belokranjec in pesem sta nerazdružljiva enota, umetna pesem pa je izliv umetnikove duše za povzdigo našega imena in naše kulture. Obe pa pripovedujeta vsemu svetu, da smo jugosloveni od Soče do Marice in še čez — neločljiva enota od nekdaj za vedno.

Narodna pesem je bila krepilo našemu človeku v vseh težkih dneh, ona je bila izraz čuvstev naroda in posameznika, ona je molitev, je prošnja, je vera, je upanje, je ljubezen, ki priklapa posameznika in narod na zemljo, iz katere črpa v trudu in žuljih svoje dobrine in ga uklepa v nacionalno enoto. Saj je narodni pevec bil od nekdaj glasnik in buditelj, ki je v težkih časih hrabil in bodril množice v borbi za obstoj. Naše koroške brate ohranjuje le njegova pesem, pesem bo ohranila tudi naše brate v Primorju, da jim ne zamre naša beseda v grlu.

Vi ste danes prevzeli misijo našega narodnega pevca, s tem, da vršite veliko kulturno in nacionalno misel, ko razglašate široko našo domovino in preko njenih mej lepoto naše narodne pesmi in bisere, stvorjene od naših umetnikov, ter s tem plemenite in krepite naša srca. S svojim požrtvovalnim delom in obudovanjem vredno vztrajnostjo, prilagate kamen h kamnu, da skupno pomorete podvigniti veliko zgradbo naše nacionalne bodočnosti.

Naj ostane ta dan, ko ste blagovolili pokloniti Beli Krajini svoj prvi obisk, v srcu Bele Krajine trajno zapisan in naj krepki naše vezi s celokupno dušo slovensko, da se izkristalizira iz vašega dela diamantno čist kristal, ki ga bomo izbrušenega položili na oltar edinstvene naše domovine Jugoslavije v njeno slavo, njen napredek in v naš ponos.

S to toplo željo vam kličemo v imenu BUD dobrodošli in kmalu zopet na svidenje! Živele naše tovarišice, živel dirigent!

Splošne vesti.

— SEJA ŠIRJEGA SOSVETA bo 9. januarja 1932. v Ljubljani. Točen spored javimo v prihodnji številki »Učiteljskega Tovariša« po vrnitvi predsednika sekcije iz Beograda.

— Ekskurzijski odsek JUU. Pozivamo vse tovariše in tovarišice, ki se zanimajo za ekskurzijski odsek JUU, da se udeležijo sestanka, ki se bo vršil v ponedeljek 28. decembra ob 10. uri dopoldne v sobi odsekov JUU, sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6. Na sestanku bomo razmotrivali o definitivni ustanovitvi in organizaciji odseka. Eventualne prijave za udeležbo na sestanku pošljite na sekcijo! — Jugoslovensko učiteljsko udruženje — sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani. — Predsednik: Dimnik Ivan. Tajnik: Kobal Jos.

USTANOVITEV ZADRUGE »DOM UČITELJIC«

»Bivši odbor Društva učiteljic« priobčuje pod gornjim naslovom v »Slovincu« z dne 11. decembra 1931., št. 281 članek, h kateremu smo primorani podati sledeče pojasnilo in ugotovitve:

Dvomimo, da je bil »Slovinc« upravičen priobčiti brez točnih podpisov, pod imenom »Bivši odbor Društva učiteljic«, izpad proti sekciji JUU, ker ima sekcija izjave najožjih odbornice »Bivšega odbora Društva učiteljic«, da ne soglašajo z dopisom in postopanjem s strani bivšega »Društva učiteljic«. Zadeva namreč ni taka, kakor se jo slika.

»Na seji glavnega odbora JUU v Beogradu je predsednik centrale JUU tolmačil — po dobljenih informacijah v ministrstvu prosvete — uradniški zakon glede vrste državnega uradništva, ki smejo imeti svoje organizacije v tem zmislu, da v JUU ne bodo mogli biti udruženi učitelji meščanskih šol in ne druge vrste učiteljstva, ki ne spadajo pod zakon o narodnih šolah in tudi učiteljice ne bodo mogle imeti v zmislu uradniškega zakona svojih paralelnih organizacij k JUU. Naknadno je objavil tudi v »Narodni Prosveti« od 26. aprila 1931., št. 33, da organizacije učiteljic ne bodo več obstojale.

Ze tedaj se je dal voditeljicam pokreta »Društva učiteljic« v Ljubljani nasvet, naj društvo preosnujejo v popolnoma gospodarsko zadrugo »Dom učiteljic« ali pa naj tvorijo poseben odsek pri sekciji JUU. Toda one so šle svojo pot in so kljub jasnemu določilu uradniškega zakona, ki izvzema samo uradniške zadruge iz odredb uradniškega

zakona, preosnovala »Društvo učiteljic« zopet v »Društvo dom učiteljic«. Ker odloča v zmislu uradniškega zakona končno o zadevi resorno ministrstvo, je jasno, da je ministrstvo odbilo vlogo »Društva učiteljic« s stališča tolmačenja, ki ga je dalo že prej.

Vsa grda sumničenja v »Slovincu« in tudi še grša podtikanja, ki so bila poslana »Učiteljskemu Tovarišu« v objavo, bi lahko izostala, ako bi tovarišice pri »Društvu učiteljic« imele potrebno uvidenost in razumevanje, ker končno so le morale v zmislu zakona sedaj preosnovati svoje društvo v strogo gospodarsko zadrugo.

Članki v »Učiteljskem Tovarišu« ni malo niso vplivali na odločbo ministrstva, ker je iz gornjega razvidno, da je bila zadeva že prej odločena.

Negacija, da »Društvo učiteljic« ni imelo nikdar stanovskega značaja in ni bilo paralelna k skupni organizaciji, ne odgovarja istini, ker to trditve ovračajo dopisi »Društva učiteljic« pri sekciji, ki obravnavajo zadeve, spadajoče popolnoma v delokrog skupne stanovske organizacije in tudi priče še obstojajo, da je »Društvo učiteljic« v povsem stanovskih zadevah interveniralo pri prosvetni upravi.

»Društvo učiteljic« kot paralelna stanovsko društvo ne obstoja več in s tem je zadeva za sekcijo končana ter se bo poslužila svojih pravic le v tem slučaju, ako se bo possegalo znova v delokrog, ki spada v okrilje skupne stanovske organizacije.

Da pa ne bo članstvo napačno informirano, smo dolžni pojasniti, da je sekcija s svojim dopisom št. 399/31.—32. od 30. septembra 1931. povabila »Dom učiteljic« k sodelovanju z vsemi stanovskimi in gospodarskimi ustanovami v skupnem »Gospodarskem svetu«, a je »Društvo učiteljic« sporočilo, da se ne more izjaviti, ker niti ne ve pod kakim imenom in v kaki obliki bo obstojalo. Vse zgražanje lajkov nad »netovariškimi« postopanjem — kakor pravi »Bivši odbor Društva učiteljic« v »Slovincu« — bi bilo gotovo drugačno, ako bi se ne učite lji (lajiki) pravilno informirali.

V pogledu »Mladinske Matic«, ki jo »Bivši odbor Društva učiteljic« prav po potrebnem vlačijo v zadevo, je sekcija prepustila odboru »Mladinske Matic«, da pojasni zadevo, ki ima vse drugačno lice, kakor jo slikajo v »Slovincu«.

Končno še glede objave dopisa, ki ga je »Bivši odbor Društva učiteljic« poslal »Učiteljskemu Tovarišu«. Ta dopis ni niti primera z povsem videzu močno omiljenem dopisom, objavljenem v »Slovincu«. Dovolj značilno je, da je list kljub omiljenju še v zadnjem trenutku moral izdolbsti iz dopisa

nekatero vrsto, tako da je to v objavi vidno. Kaj pravijo k temu lajki, o tem se tovarišice, ki tirajo zadevo v nezdravo smer, seveda ne vprašajo.

Članstvo je lahko razvidelo, da so bili vsi dosedanj člani »Učit. Tovariša« v tej zadevi strogo stvarni, načelni, taktični in dostojni. Članek članske tovarišice Cegnarjeve je bil brez nadaljnega objavljen v »Učit. Tovarišu«, ker je odgovarjal gornjim najprimitivnejšim zahtevam za objavo v stanovskem listu. Vsak dopis tovarišice uredništvo »Učiteljskega Tovariša« toplo pozdravlja, ne more pa objavljati dopisov, ki vsebujejo podtikanja, ki jih tovarišice nikdar ne bi mogle dokazati, so osebno žaljivi in ponižujoči za pisce same. Zato je bolje, da so šle k »Slovencu« in jim je nestanovski list vsaj v bolj dostojno obliko prikožil dopis.

Vodstvo sekcije je že naglasilo, da nani je najmanj v sedanjem času potrebno trenja in tudi gornje trenje bi lahko izostalo, če bi se hotele vodilne tovarišice prilagoditi zahteavam, pred katere smo bili postavljeni vsi. Bodočnost nam bo pokazala, da bo treba strnjenejnosti stanu še v večji meri, kakor smo jo imeli. Z delitvijo in tudi z delitvijo na gospodarskem polju slabimo le sami sebe. Žal, bo prišlo spoznanje šele po novih izkušnjah.

Za Jugoslovensko učiteljsko združenje — sekcijo za Dravsko banovino v Ljubljani, 14. decembra 1931.

Predsednik: Tajnik:
Dimnik Ivan. Kobal Josip.

NOVI ZVEZKI ZA OSNOVNE IN VIŠJE NARODNE ŠOLE.

Šolskim upraviteljem in učiteljem narodnih šol priporočamo Učiteljska tiskarna, da nabavi nove zvezke za osnovne šole za svoje šole in razrede, ker so ti zvezki izdelani po predpisih, kakor jih je ugotovila komisija v ministrstvu prosvete v Beogradu za sestavo enotnih zvezkov.

Zvezki so sledeči:

1. Lepopisnice z napisanimi vzorci. (Rjav ovitek.)
2. Lepopisnice brez napisanih vzorcev. (Rjav ovitek.)
3. Lepopisnice z napisanimi vzorci v cirilici. (Rjav ovitek.)
4. Okrogla pisava.
5. Pisanke in vežbanke. (Zelen ovitek.)
6. Vežbanke za računanje. (Moder ovitek.)
7. Risanke. (Siv ovitek.)

Vsi zvezki so izdelani iz najfinejšega pisalnega papirja ter opremljeni s pivnikom.

Šolska upravitelstva in učiteljsko naprosamo, naj opozore trgovce z zvezki, da naroče, ko jim poide zaloga dosedanjih zvezkov, le nove vzorce, da bodo tako polagoma uvedeni v vse šole enotni zvezki.

Šolska upravitelstva so prejela podoben propekt in opis zvezkov.

Uvedite nove zvezke v svoje razrede!

Z uvedbo teh zvezkov koristite tudi svojemu stanu, ker podpirate svoja stanovska podjetja!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

— Članstvu ljubljanskega učiteljskega društva v vednost. V prostorih sekcije JUU — soba za odseke — so vsak tork od 11. do 12. in v soboto od 15. do 16. poslovne ure, kjer dobi članstvo eventualne informacije in članske legitimacije. — Tajnik.

Matična knjižarna v Ljubljani — Kongresni trg Muzikalije vseh vrst

— Znižanje honorarjev kontraktualnemu učitelstvu. Gospod minister prosvete je izdal odlok, s katerim ugotavlja, da so bili dnevnici in honorarni uslužbencem znižani prejemki, a kontraktualcem se ni moglo znižati honorarjev vsled § 167. uradniškega zakona. Ker pa so vsem uradništvu znižani prejemki, odreja g. minister, da se vsem pogodbam kontraktualcev doda pismen pristavek prizadetih, da se jim smejo znižati nagrade za 5%. Ako kdo ne pristane na to, se njegova pogodba razveljavi. — Ako je v pogodbi določen čas trajanja pogodbe, se zahteva pristavek za znižanje pri sklepanju nove pogodbe.

Osebnostne zadeve.

— i Imenovanja. Volk Stanislav, učitelj v Hrastniku; Andolšek Stanislav, učitelj v Gozdu; Pertot Milan, učitelj v Litiji; Perčič Antonija, učiteljica v Bučah; Prisljan Janko, učitelj v Pilšanu; Majer Marija, učiteljica v Prosenjakovcih; Škof-Losič Ana, učiteljica v Svetini; Tome Ivan, učitelj v Selih in Marolt-Urbaš Antonija, učiteljica pri Sv. Martinu.

— i Napredovanja. Iz pripravniške v IX. uradniško skupino so postavljeni: Klun Franjo, učitelj v Zagorju ob Savi; Tomažič Juro, učitelj v Ribnici na Pohorju; Fistr Pavla, učiteljica v Loškem potoku; Flegar Avgust, učitelj na Robu; Konečnik Ciril, učitelj v Radvanju; Zorn Josip, učitelj v Kačah; Vozel Marija, učiteljica v Smartnem pri Litiji; Leskovar Ana, učiteljica pri Sv. Marjeti; Luževič Josipina, učiteljica pri Sv. Jurju ob Taboru; Venturini Oskar, učitelj v Vojniki; Trobiš Stefan, učitelj pri Sv. Barbari; Ingolič Opraš Adela, učiteljica v Polensaku; Hrovat Stanko, učitelj pri Sv. Urbanu; Papis Zora, učiteljica v Polensaku; Golja Anton, učitelj v Črnečah; Floreni Amanda, učiteljica v Galiciji; Milčević Lavrič Ana, učiteljica v St. Lenartu; Bahovec Josipina, učiteljica pri Sv. Lenartu; Penko Čonč Eleonora, učiteljica pri Sv. Antonu; Kermelj Alojzija, učiteljica pri Sv. Florjanu; Jazbac Ludvik, učitelj v Strojini; Ma-

šat Ludovik, učitelj v Lučah; Primožič Ivan, učitelj v Koprivniku; Rak Evgenija, učiteljica v Poljanah; Zmave Viktorija, učiteljica v Starem trgu; Gorjup Justina, učiteljica v Smartnem; Škerlj Darinka, učiteljica pri Sv. Ani; Pahor Marija, učiteljica pri Sv. Duhu; Potočnik pater Pavel, veroučitelj v Krčevini.

Učiteljski pravnik.

— § Napredovanje v V. in VII. skupino po uradniškem zakonu iz leta 1931. Za napredovanje učiteljev v V. in otroških vrtnaric ter učiteljic ženskih ročnih del v VII. skupino ne velja rok iz § 49, ker je izrecno določeno v § 258., kdo lahko napreduje v V. skupino, preden izide zakon o sistemizaciji mest, isto velja tudi za vrtnarice, ki so predvidene v § 346. za napredovanje v VII. skupino. Kdor ni izpolnil pogojev iz § 258., ne more napredovati v višjo skupino kakor v ono, ki odgovarja skupini, določeni v § 249. uradniškega zakona, t. j. II./I. = VI., III./I. = VIII. nova skupina.

— § Tovariši pripravniki, ki ste napravili usposobljenostni izpit v jesenskem terminu, ali vam je znano določilo 7. točke § 14. uradniškega zakona iz leta 1931. in ali ste prečitali III. odstavek poglavja »povračilo potnih in selilnih stroškov« v Ročnem katalogu 1931./32. na strani 118. ter določilo § 39. uredbe o povračilu potnih stroškov (»Uradni list« št. 229/48. kos z dne 14. aprila 1930.), ki odreja, da zastara terjatev v 6 mesecih (Ročni katalog str. 129. predzadnji odstavek). Navodila v Ročnih katalogih so že marsikoga očevala škode, ki bi bila gotovo večja kot znaša cena »Ročnemu katalogu«. Prepričani pa smo, da je še mnogo tovarišev, ki si niso naročili te priročne in koristne knjižice.

Mladinska Matica

Tretja številka »Našega roda« prinaša sledečo bogato vsebino:

Z verzi sta zastopana Venceslav Winkler in Srečko Kosovel. Ribičič nadaljuje svoje živahne »Zabave«. Izredno originalna in polna lirike je božična črtica Bogomina Magajne »Jezus v cirkusu«. Lep je Marije Kmetove »Soldatek«. Ciril Kosmač nam opisuje božično noč slovenskega fanta v rimski ječi Regina coli. V rubriki: Naši možje piše Richard Jakopič o kiparju Francetu Gorsetu, Anton Debenak pa o Nikoli Tesli. Zelo bogata je rubrika Doma in po svetu. Vera Albrechtova priobčuje svoje doživljaje iz Ukrajine, Albert Sirk končuje svojo »Macedonijo«, Angelo Cerkevnik pa prinaša dve krepki skici iz Sarajeva. Gorinšek ima droben kavkavski motiv. Dr. Oskar Reya nam opisuje svojo turo na Mont Blanc, na najvišji vrh v Evropi. V Gledališki njivici končuje Milan Skrbinišek »Miklavžev darove«. Zelo bogata je tokrat tudi rubrika »Vprašanja in odgovori« in zanimiva ona »Za pridne roke«.

Mnogo veselja prinese zopet našim najmlajšim rubrika Cicibanov rod, ki opisuje sedaj »Mačke, ki gredo v šolo«. Rubrika Mladina piše se je razdelila na dva dela; v prvem delu prinaša že prav dobre prispevke res naravnih srednješolcev, v drugem delu pa imajo besedo najmlajši. Na platnicah pa so še uganke in križaljke.

Tudi ilustrativni del lista je prav zanimiv. Bogato sta zastopana zopet Sirk in Justin. Pavlovec se nam prikazuje zopet v drugi tehniki. Nekaj novega so Goršetovi mladinski motivi v mavcu in lesu, nekaj prav finega božične in zimske skice Franceta Kralja.

S seje dne 8. decembra 1931.:

1. Mladinska Matica daruje iz svoje zaloge našim izseljencem in obmejnim krajem za 5000 Din knjig.

2. Konstatira se, da se je v prvem tednu razprodalo že skoro polovico naklade »Mihca in Jakca«.

3. Ker je format izrednih publikacij drugačen, se določi honorar tudi za tako velikost strani.

4. Glede prevoda »Mihca in Jakca« se sestavijo posebni pogoji.

5. Kdor ima knjige iz biblioteke Mladinske Maticе, se poziva, da jih pošlje tajništvu. Vsaka knjiga dobi svoj žig in številko.

Prihodnja seja Mladinske Maticе bo izjemoma v torek 22. t. m. ob 20. uri.

Največjo izbiro damskih plaščev, suknj in oblek za gospode nudi

Konfekcija ELITE

PREŠERNOVA ULICA ŠT. 7-9

po brezkonkurenčnih cenah.

Prvovrstni salon za dela po meri.

Učiteljski pevski zbor JUU.

—pev. Pevski tečaj za mešani zbor se bo vršil 7. in 9. januarja v prostorih Glasbene Maticе. Studiral bomo srbski program, ki ga nameravamo izvajati v začetku februarja, zato je udeležba vseh nujno potrebna. Prosim, da nam na dopisnici sporočite zaradi hrane in stanovanja vsaj do 27. t. m. Stanovanje in hrano bomo nudili le onim, ki se bodo prijavili v navedenem roku. — Odbor.

—pev. 9. januarja priredi UPZ v prostorih Tabora v Ljubljani koncert z izbranim programom. Po koncertu ples. Udeležencem prireditve — tovarišicam in tovarišem z dežele rezerviramo na željo poceni stanovanje in hrano. — Odbor UPZ.

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO

LIUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Obdržati namestiti dobe blago tudi na obroke proti predložitvi legitimacij.

Hočete razveseliti svoje otroke za Božič? Kupite jim „Mihca in Jakca“ in „Tiho življenje“!

LISTEK

Koncert pevskega zbora v Novem mestu in Petrinji.

Naša dolenska metropola ob zeleni Krki je sprejela na praznik Marijin 8. t. m. naše pogumne tovarišice- pevke, 25 po številu, ki so pod vodstvom svojega dirigenta gospoda Srečka Kumarja priredile v Sokolskem domu lepo uspehi koncert jugoslovanskega programa. Po obisku bi sicer zaslužile večjo pozornost naše vrle tovarišice in so prazni stoli, zevajoči v drugače dobro razpoložene občinstva, bili le slabo izpričevalo zlasti učiteljske stanovske zavednosti domačinov, ki so ostali mnogi raje doma, med tem, ko si opazil med mnogimi učiteljsko iz okolice in drugod. Poleg že omenjenih smo videli g. sreskega načelnika dr. Fr. Logarja, starosta Sokola g. notarja Marinčka in druge.

Uvodoma je pozdravil zbor predsednik učiteljskega društva tov. Menard Vilko, na kar so zadoneli Lajovčevi: Veseli koledniki. Josip Slavenski jevo Romarsko je zbor poklonil spominu pok. profesorja Jožeta Kovača, ki je ta dan preminul. Ta lepa gesta zbora in g. dirigenta je napravila na prisotne najlepši vtis. Hvala!

Mislil, da se mi ni potreba dotikati posameznih točk obsežnega programa, ki so ga podale res s tako virtuoznostjo, točnostjo, da so publiko naravnost fascinirale s svojim nastopom — ker je to naloga glasbenih kritikov.

Sopek in burni aplavzi, stopnjevale se do točke do točke, so dokaz dobrega podavanja in zahvale občinstva. Ugajal je zlasti Adamič s svojimi 6 narodnimi. Pri klavirju in ob pultu nas je zanimal tudi tov. Cerut, mislim desna roka vrliga dirigenta gospoda Srečka Kumarja, kateremu se posebej naše čestitke.

Po koncertu, ki je trajal nad poldrugo uro, se je vršil v prostorih g. Polajnara tovariški sestanek, na katerem je bilo izrečeno še par napitnic zboru in njegovemu voditelju.

Se enkrat: hvala in še dobrodošle vrle naše pevke! —ar.

Kritika o koncertu v Petrinju. »Jedinstvo« z dne 13. decembra, ki izhaja v Petrinju prinaša naslednjo kritiko o koncertu.

»Koncert Učiteljskega pevskega zbora iz Ljubljane. Naš grad, koji zbog nezgodnog položaja prema žili kućavici našeg saobraćaja rijetko posjećuju umjetnički zborovi imao je u prošli ponedjeljak sreću da čuje Učiteljski pevski zbor iz Ljubljane pod art. stičkim vodstvom prof. S. Kumara. Iako je pevski zbor došao samo sa ženskim zborom koji je još k tome bio okrnjen usljed hladnog vremena za vrijeme turneje, on je svojom virtuoznošću izvođenja najraznoličnijih komada jugoslavenske vokalne muzike zadivio, upravo fascinirao našu publiku. Njihov lijepi dosadnji uspjeh koji im je prionio slavu diljem Jugoslavije privukao je pažnju i našeg općinstva, koje je u današnjim teškim prilikama listoni nagrnulo u Hrv. dom da čuje proslavljene pjevačice, i, unatoč tome što je mnogo od njih očekivalo, veče je bilo zadovoljstvo s kojim se vraćalo kući negoli interes s kojim je pošlo na koncert.

Već prvi pobožni zvuci Romarske poevke od Stolcera Slavenskoga koji zvučno ilustriraju hod procesije izazvali su frenetičko tapšanje. Lijepo su rasporedjene religiozne obredne pjesme s ljubavnima i grotesknima, od kojih posljednjih je naročito osvojila publiku Milojevićeva Muha i komarac i Lajovicova Dete jezdi na kolenu. Mnoge vanredno uspjele Adamičeve kompozicije kao npr. Izberi si moža, Ispravevalnica, Tri pure i dr. djelovale su svojom vedrinom i neposrednošću toliko na publiku da je ova zapala u delirij oduševljenja koje se i ponavljanjem pjesme jedva stišalo. Lijepo ujednačen zbor s visokim sopranima i dubokim, zvonkim altovima zadahnjuje svojom umjetničkom dušom g. Srečka Kumar, koji umije da ga temperamento i sugestivno vodi.

Stoga se vrijednim učiteljicama naše digne Slovenije može čestitati što su uspjele da svojim zborom stanu o bok evropskim zborovima. A milo nam je da je i naš grad umio dati priznanje umjetničkim uspjesima slovenskih učiteljica i njihovog odličnog vodje.

Ribičičeva „Mihec in Jakec“.

Čemu nam taka knjiga? Ali je literarne vrednosti? Ali je le pomočnica k pouku? Odraslim se zdi vse to iskano. E, diši tuje! itd.

Knjiga je pri nas Jugoslovenih edinstvena. Predhodniki so ji posamezni odstavki iz »Našega roda«. Je novi način prikazovanja za naše najmlajše. Treba je truda in premišljanja: pol črkarskega, pol risarskega. Je zanimiv uvod v mlado povest, prikupna pritegnitev šolskih h knjigi. Dandanes je težko s knjigo! Zato je treba že v prvih letih mladim umetne besede in slike. Mihce in Jakec prevzemajo izlozbe in gibljeve zunanosti. Tiskana beseda je v teh letih suha in mrtva. Kdo od njih se briga zanjo samo? Brez slik ne velja! Tako se oboje izpopolnjuje: slike dajejo življenje. Tele slike pa mali sam šele ustvarja, kljub temu, da so pred njim na papirju. Takole ugibanje, zlaganje v stavke, izpopolnjevanje dejanja — vse to je veliko delo dece, ko prečita. Nazorni nauk posebne vrste! Delovna samostojnost! Noče mi iz glave, da je ta knjiga pred vsemi drugimi malim zanimiva in potrebna. Poenostavljeni stavki, neizumetničeni in neiskani, gledajo v dejanje, ki je vzeto iz naših Mihcev in Jakecev samih zanje. Vse nam je znano: vrsti se, kakor se ponavadi dogaja pri vseh malih. Vse te prigode in nezgode, ta smeh in jok, vsa nenavadnost in običajnost — vse to je večidel pri vseh otrocih enako v tej dobi. In vendar sta Mihce in Jakec »junaka« zase, literarno prav srečno obdelana. Brez pravičnega olepševanja vidita, čutita in delata.

Poleg vsebinske in oblikovne vrednosti pa je knjiga zanimiva tudi v didaktičnem oziru. Zdi se mi, da vsak šolarček prav z zanimanjem vztraja do konca. Brez vprašalnic, brez sklonov sklanja; besedne vrste podzavestno oblikuje, posamezne dogodke lahko spisovno uporablja, če vpiše besede na mesto slik. Kjer je Fleretova knjiga na šoli, mora biti tudi Ribičičeva, ker se merodilno dopolnjujeta. Doslej sta »Mihec in Jakec« najboljši razredno čtivo za šolarčke!

Bilo bi prav, če bi šla Mihce in Jakec tudi doli na jug. Vprašanje je le, ali taka, kakršna sta, ali malo »preoblečena«. Založ

ništvo naj poišče pravega prevajalca, ki bo spravil prevod v potreben in pravi sklad. Mislim pa, da naj spoznajo oni na jugu naše Mihce in Jakece take, kakršni so!

Tone Gaspari.

C. M.:

Tam čez izaro...!

V lepo okrašeni šolski sobi pri Sv. Juriju v Slov. gorah smo proslavili dan Ujedinjenja. Med povabljeni je bil tudi rajni gosp. prošt Einspieler Gregor, ki je bil takrat v isti fari župnik. Njemu na čast so zapeli učenci koroško narodno »Gor čez izaro...«, ker je bil rajni prošt koroški begunec in ker je bila to njegova najljubša pesem. Starček je bil vidno gnjen in se nam je opetovano zahvalil za našo pozornost. O tem, kako je pesemica nastala, pa nam je g. prošt povedal pozneje tole:

Pesemco je zložil župnik Treiber, pri katerem je bil rajni prošt nekaj časa za kaplana. Župnik Treiber je bil rojen na Koroškem, in sicer nedaleč od svoje fare. Fara je bila ločena od njegovega doma le po majhnem jezeru in gmajni. Tam je stal njegov dom, kjer ga je mati zibala, predragi dom njegove zibel. Tam so mu zapeli mati uspavanko tiho in mirno, haji, haja (ajaj — ajati). Po izvirniku se pesmica torej glasi:

Tam čez izaro, tam čez gmajnico, je predragi dom, moje zibale, Zibali so me, mamica moja in zapeli so, haji, haja.

Torej ne »Gor čez izaro, gor čez gmajnico« in »kjer je predragi dom z mojo zibelko«, ker je stal dom župnika Treiberja onstran (tam) čez izaro in onstran gmajnice. Nadalje je bil tam dom njegove zibale. Župnik Treiber pravi dalje »Zibali so me, mamica moja in zapeli so: haji, haja«. Mamica pa je zapela tiho in uspavalno »haji, haja« ne pa tako, kakor se poje pri nas haji, haj, kratko in glasno. Mati gotovo ni tedaj vrisala in prepevala, kakor to storijo fantje in dekleta na planinah, temveč je zapela tiho, da bi naj njen sinček hajal (ajal).

Objavljam te vrstice na željo rajnega g. prošta Gregorja Einspielerja, ki je bil navzoč, ko je to pesemco zložil župnik Treiber.

Gg. tovarišice) in pevski društva prosim, da pojo odslej to lepo koroško narodno pesemco le v izvirniku.